

Амброуз Биърс

В ЦАРСТВОТО НА ИЛЮЗИИТЕ
РАЗКАЗИ ЗА СВРЪХЕСТЕСТВЕННОТО

София, 2019

Преводът е направен по следните издания:

„**Can such things be?**“, Boni and Liveright, 1918

The Collected Writings of Ambrose Bierce, The Citadel Press, Secaucus, New Jersey, 1946

The Complete Short Stories of Ambrose Bierce, Bison Books, 1984

© Издателство „Изток-Запад“, 2019

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на „Изток-Запад“.

© Огняна Иванова, подбор и превод, 2019

© Деница Трифонова, оформление на корицата, 2019

ISBN 978-619-01-0466-7

АМБРОУЗ БИЪРС

В ЦАРСТВОТО НА ИЛЮЗИИТЕ

Разкази за свръхестественото

Подбор и превод от английски

Огняна Иванова

СЪДЪРЖАНИЕ

Един жител на Каркоса.....	7
Диагноза „смърт“.....	13
Часовникът на Джон Бартин.....	17
Нощ в Клисурата на мъртвеца.....	25
Тежка схватка.....	35
Връщане на самоличността.....	45
Закованият прозорец.....	53
Тайната на Макарджървата долчинка.....	59
Очите на пантерата.....	67
Мъжът и змията.....	79
Господарят на Моксън.....	87
В лятна нощ.....	99
Лозата на къщата.....	101
Единият близък.....	105
Присъстващ на обесване.....	113
„Островът на боровете“.....	115
„Къщата с привиденията“.....	121
Онова нещо в Нолън.....	125
Незавършена надпревара.....	131
Психологическо корабкрушение.....	133
Оттатък стената.....	139
Един от изчезналите.....	149
Случка в Коултъровия пролом.....	163
Произшествие на моста над Совина река.....	173
Смъртта на Халпин Фрейзър.....	185
Халюцинацията на Стейли Флеминг.....	203
Път, огрян от луната.....	207
Проклетата твар.....	219
В царството на илюзиите.....	229
Фантастични басни.....	237

ЕДИН ЖИТЕЛ НА КАРКОСА

Защото има разни начини да се умре – при някои тялото остава, при други то напълно изчезва, заедно с душата. Това най-често се случва в уединение (по Божия воля) и когато никой не е видял този край, казваме, че човекът се е изгубил или е заминал на дълго пътешествие (което си е така); понякога обаче това се е случвало и пред очите на мнозинството, както посочват доста от свидетелите в своите разкази. Случва се и душата да умре, докато тялото продължава години наред да живее. Понякога – както достоверно твърдят, душата умира с тялото, но след известно време възкръсва отново на мястото, където тялото вече се е разложило.

Размишлявах върху тези думи на Хали (мир на праха му!) и си изяснявах цялостното им значение като човек, който разбира внушението и все пак се чуди дали зад него не се крие нещо друго освен това, което е доловил, без да забележа в каква посока вървя, докато не усетих върху лицето си внезапния полъх на хладния вятър, който ме върна към действителността и ме накара да осъзная къде съм. С изненада видях, че всичко ми изглежда непознато. От двете страни нашир и дълж се простираше мрачна и пустинна равнина, покрита с избуяла прегоряла трева, шушнеча и свиреща на есенния вятър – един Господ знае с какво загадъчно и бъдещо тревога намерение. Над нея, на дълги разстояния една от друга, стърчаха скали с причудлива форма и тъмен цвят, които сякаш си приказваха и си разменяха многозначителни, неприятни погледи, като че

бяха надигнали глави, за да наблюдават как се случва някакво предугадено събитие. Тук-там няколко ударени от гръм дървета сякаш оглавяваха този злокобен заговор, пропит с безмълвно очакване.

„Сигурно – помислих си аз – времето е доста напреднало.“ Макар че слънцето не се виждаше и усещах, че въздухът е свеж и студен, аз осъзнах този факт повече с разума, отколкото със сетивата си. Не изпитвах притеснение. Ниско над печалния пейзаж се бе спуснала завеса от облаци в оловносив цвят, сякаш бе материализирано проклятие. Гледката излъчваше заплаха и прокоба – напомняше за зли сили, напомняше за съдбовно предчувствие. Нямаше нищо – ни птици, ни зверове, ни насекоми. Вятърът въздишаше в голите клони на мъртвите дървета, а сивата трева се навеждаше, за да шепне страшната си тайна на земята. Никакъв друг звук не нарушаваше ужасния покой на това мрачно място.

Забелязах сред растителността голям брой съсипани от природните явления камъни, явно обработвани от човешка ръка. Бяха изпотрошени, обрасли с мъх и наполовина потънали в земята. Някои лежаха, други бяха наклонени под различни ъгли, но нито един не стоеше изправен отвесно. Очевидно бяха надгробни камъни, макар че самите гробове не съществуваха нито като могилки, нито като вдлъбнатини в земята – годините бяха изравнили всичко. Тук-там имаше разхвърляни по-солидни каменни късове, показващи къде някоя пищна гробница или претенциозен паметник са отправяли немощното си предизвикателство към забравата. Толкова стари изглеждаха тези останки – белези на суетата, паметници на любовта и благочестието, – толкова очукани, олющени и почернели, а мястото – така занемарено, запустяло и забравено, че нямаше как да не се видя като откривател на гробище на толкова древна човешка раса, че дори името ѝ отдавна е било заличено.

Потънал в такива размисли, известно време не обръща внимание на собствените си преживявания, но скоро си рекох: „А как се озовах аз тук?“ Помислих за миг и сякаш всичко стана едновременно ясно и разбираемо, макар и по един тревожен начин, защото въображението ми придаваше твър-

де особен вид на това, което виждах и чувах. Бях болен. Вече си спомних, че внезапно ме поваля силна треска, че членовете на семейството ми казаха как в периодите на делириум непрекъснато съм викал, че искам свобода и въздух, и че са ме задържали насила в кревата, за да не избягам от къщи. Сега се бях изплъзнал от бдителните си пазачи и лутайки се, бях стигнал дотук – докъде? Нямах представа. Ясно беше, че се намирам на значително разстояние от града, където живея – древната и прославена Каркоса.

Нито чувах, нито виждах някъде признаци за човешко присъствие – не димяха комини, не лаеха кучета, не мучеше добитък, не крещяха играещи деца – нямаше нищо друго освен мрачното гробище, излъчващо тайнственост и страх, плод на болния ми мозък. Дали не изпадах отново в делириум – тук, където нямаше кой да ми помогне? Дали всъщност всичко това не беше налудничаво видение? Виках на глас имената на жените и синовете си, протягах ръце, за да докосна техните, както вървях между порутените надгробни камъни и изсъхналата трева.

Чух зад гърба си шум, който ме накара да се обърна. Беше диво животно – рис. Хрумна ми, че ако припадна тук, в тази пустош, ако получа пристъп на треска и изгубя съзнание, този звяр ще се вкопчи в гърлото ми. Скочих с викове към него. Рисът невъзмутимо ме следваше отблизо, но не можех да го докосна, ако протегна ръка. По едно време се скри зад една скала.

Миг по-късно забелязах недалече главата на мъж, която сякаш изникна от земята. Човекът се изкачваше по оттагъшния склон на нисък хълм, чието било почти се сливаше с равнинната местност. Скоро цялата му фигура се открои на фона на един сив облак. Беше полугол, отчасти увит в кожи. С рошава коса, с дълга и чорлава брада. В едната си ръка държеше лък и стрела, в другата – запалена факла, след която оставаше дълга следа от черен дим. Вървеше бавно и предпазливо, сякаш се боеше да не падне в някой зейнал гроб, скрит от високата трева. Този странен призрак изумяваше, но не плашеше и аз тръгнах така, че да го пресрещна с познатия поздрав: „Господ да те поживи!“

Човекът не ми обърна внимание, нито забави хо-
да си.

– Странниче – продължих аз, – болен съм, а се загу-
бих. Умолявам те, посочи ми пътя за Каркоса.

Онзи запя някаква дивашка мелодия на неизвестен език,
отмина и скоро изчезна.

От клона на едно прогнило дърво се чу мрачният вик на
кукумявка, а друга ѝ отговори някъде отдалече. Вдигнах очи и
през разкъсаните облаци видях Алдебаран и Хиадите! Всичко
това говореше за нощ – рисът, човекът с факлата, кукумявката.
А аз виждах... виждах дори звездите, без да е тъмно! Виждах,
но ставаше ясно, че мен не ме вждат, нито ме чуват. Що за
ужасна сила ме беше омагьосала?

Седнах до ствола на едно високо дърво, за да обмисля се-
риозно какво ще е най-добре да направя. Вече престанах да се
съмнявам, че съм луд, но все пак в тази моя увереност имаше
сянка на съмнение. От треската нямаше и следа. При това бях
обзет от чувство на въодушевление и подем, напълно непозна-
то за мен – усещане за умствено и физическо извисяване. Като
че сетивата ми бяха съвсем изострени – можех да пипна плът-
ния въздух, чувах тишината.

Един голям корен на гигантското дърво, на чийто ствол се
бях облегал, беше обгърнал каменна плоча, хлътнала с еди-
ния си край в ниша, образувана от друг корен. Така плочата
отчасти се беше запазила от природните стихии, макар че из-
глеждаше доста пострадала: с огладени ръбове, изровени ъгли
и дълбоко набраздена и олющена повърхност. В пръстта на-
около блещукаха парченца слюда – остатъци от разрушител-
ния процес. Явно плочата е била поставена на гроб, от който
преди стотици години бе израсло дървото. Упоритите корени
бяха ограбили гроба и взели в плен камъка.

Внезапно излезе вятър и издуха окапалите листа и клон-
ки от горната част на плочата. Видях издълбаните букви на
надписа и се наведох, за да го прочета. Боже Господи! Та това
бяха всичките ми имена... датата на раждането... датата на
смъртта ми!

Когато ужасен скочих на крака, плътен сноп светлина оза-
ри догоре ствола на дървото. На порозовялото небе на изток

изгряваше слънцето. Стоях между дървото и големия огнен кръг, а никаква сянка не падаше върху ствола!

Хор от виещи вълци приветства зората. Видях ги как клечат поединично и на групи по неравните хълмчета и могилки, заели половината от пустинния пейзаж чак до хоризонта. И тогава разбрах, че пред мен са развалините на древната и прославена Каркоса.

* * *

Това са фактите, предадени на медиума Бейролс от духа на Хо-сеиб Алар Робардин.